

25 травня
2012 року
№ 5
(1127)

НЧАЕС НОВИНИ

www.chnpp.gov.ua

Пусть пожары будут только условными

22 мая на промышленной площадке ГСП ЧАЭС состоялись пожарно-технические учения по гашению условного пожара на складе мазута производственно-отопительной котельной (ПОК).

В учениях принимали участие 13 единиц техники и более 50 человек личного состава 1-ОГПО по охране ГСП ЧАЭС и 2-ОГПО по охране Чернобыльской зоны безусловного отселения.

По сценарию условный пожар на мазутном резервуаре №2 возник в результате взрыва смеси паров горючей жидкости с воздухом в свободном объеме резервуара. В результате взрыва произошло полное разрушение крышки резервуара с последующим горением мазута по всей площади зеркала резервуара. Под

действием теплового потока от горящего резервуара создавалась угроза распространения пожара на соседний резервуар.

Тушение проводилось с помощью пены с одновременным охлаждением водой горящего и соседнего резервуара.

Данный условный пожар, согласно классификации, относился к особо сложным, поэтому к его тушению было привлечено максимальное количество техники и личного состава.

На территории Чернобыльской АЭС согласно плану, утвержденному МЧС, ежегодно проводятся учения по отработке навыков аварийно-спасательных мероприятий при возникновении чрезвычайных ситуаций. Предполагается, что в сентябре 2012 года в подобных учениях примет участие пожарная бригада из Словакии.

Жизнь в контексте ЧАЭС

Продолжение. Начало в предыдущем номере.

Александр Гурдин, начальник ЦЭГКиВС.

- Я поступал на подготовительное отделение Московского инженерно-физического института, в то время у него был Обнинский филиал. Фактически поступил в Обнинский филиал МИФИ, а заканчивал уже Обнинский институт атомной энергетики и промышленности - в 1985 году его выделили в отдельный вуз, и мы были первым выпуском этого института в 1987 году.

- Учиться было тяжело?

- Тяжело было первые 2-3 года, когда шла очень серьёзная подготовка по физике и математике. Позже, когда начались специальные инженерные дисциплины, то было уже легче.

- Как проходило ваше распределение?

- Как и во всех институтах, было предварительное распределение и окончательное. Предварительное - это было еще до аварии. Потом нам с группой студентов случилось приехать в Чернобыль на ликвидацию последствий аварии...

- А можно об этом поподробнее? Как вы сюда попали?

- Многие сюда рвались, пусть и громко будет сказано, по зову сердца. Первая группа из нашего института приехала в июле, когда ребята вернулись, немного нам рассказали, чем они тут занимались. В сентябре приехали мы и были устроены в ЦРБ. Работали на первом щите дозиметристами. Нас было человек двадцать. Работа была всякая: в то время шла подготовка к пуску первого блока, 20 сентября, по-моему, он был запущен. Шла подготовка, шли выгрузки в центральном зале, мне пришлось поработать дозиметристом на ХОЯТе, он в то время

только был сдан в эксплуатацию, и шло первое перемещение топлива. Что-то нас здесь, на станции, зацепило. Буквально перед защитой дипломов приехал к нам в институт заместитель начальника РЦ (к сожалению, забыл его фамилию) и сообщил: требуются молодые специалисты. Наш курс собрали, предложили - и только с нашего потока сюда приехали 24 человека.

- Сами? Никто не заставлял?

- Никто не заставлял и не давил.

- А не отговаривали?

- Родители были, естественно, немножко против, но, специальность, которую я получил, называется "Эксплуатация атомных электростанций". Искать "теплое" или "безопасное" место - странно. В любом случае, атомная энергетика несет определенную опасность, риск, и история атомной энергетики об этом говорит.

- Вы помните свой первый рабочий день?

- Большинство, кто приходил в эксплуатацию, проходил все рабочие должности, я не исключение, мое первое рабочее место - машинист-обходчик вспомогательного турбинного оборудования (деаэрационная этажерка). Помню, как мы приехали в Зеленый Мыс, через день или два - на станцию, прошли все про-

цедуры оформления, тут же распоряжением были отправлены на подготовку и через пару дней я уже был в смене, а через три недели уже работал самостоятельно. В то время для раскочки не давали таких возможностей - это сейчас, чтобы допустить специалиста к работе, нужно четыре месяца, а тогда это было проще, хотя не скажу, что легче. Работали в основном старые кадры, ещё с Припяти, и экзамены принимались очень досконально, где какая труба, куда идёт, что соединяет...

- Вы помните своих наставников?

- Помню: Середа Александр Федорович, Никитин Анатолий Иванович, Бобровский Анатолий Иванович, Бочаров Александр Степанович, Андреев Юрий Борисович. Все живы, слава Богу. Но многие уходят, из тех, кого я знал: Мазур Михаил Иванович...

- Как они к Вам относились?

- Какого-то предубеждения не было.

- Спрашивали строго?

- Спрашивали. Энергетика, как и волка, ноги кормят.

- Не жалели, за ручку не водили?

- Нет. Тот, кто прошел все ступени эксплуатации, никакой жалости никогда не ощущал. Всё сами. Если что-то непонятно, всегда объяснят, как работает, принцип. В каком-то конструктиве не всегда, может быть, разберешься - руководитель всегда показывал и рассказывал. Но самостоятельность не просто приветствовалась - культивировалась: особенно когда турбина на ремонте, всё раскрыто - иди, смотри, что непонятно - расскажем.

- А что Вы рассказывали своим друзьям и родным в 1987 году о Чернобыльской АЭС? Ведь наверняка спрашивали?

- Вот такой пример. Как-то с отцом разговор зашёл, он у

меня в лесном хозяйстве работал, что-то там о наработке плутония. Я говорю, что есть разные реакторы: ВВЭР, РБМК, БН, он говорит: "Да это всё одно и тоже", отвечаю: "Ну, правильно травинка и большое дерево - всё флора, только одно - такое маленькое, а другое - выросло". Ну, т.е. на таком уровне разговоры шли. Да и сейчас атомная энергетика - это тайна за семью печатями для многих.

- Зато всем страшно.

- Да, хотя если бы не было больших тайн, которые были и в Советском Союзе, вокруг всего этого... Историю не перепишешь.

- А Вы сами не жалеете, что в 1987 году выбрали Чернобыльскую АЭС?

- Нет.

- А какое было предыдущее распределение?

- Запорожская АЭС.

- Ну вот, сейчас бы работали на Запорожской АЭС...

- Я же говорю: историю не перепишешь. Поэтому я редко оглядываюсь назад - лучше смотреть вперед.

- Чем стала для Вас ЧАЭС за 25 лет работы?

- ЧАЭС сейчас большая семья, в которой есть свои любимые и нелюбимые дети. Приходящие в семью и покидающие ее, в общем - большой сложный коллектив.

- Ваш профессиональный путь? Каким он был?

- Моя специальность, повторюсь, - атомные станции. Многие, пришедшие на эту специальность, видели себя, в первую очередь, ВИАрами. Но начальник РЦ меня к себе в цех не взял. Видимо, что-то ему во мне не понравилось. Пошел в ТЦ, ответив на контрольный вопрос. Первая должность была - инженер по эксплуатации 2-й категории, но после спецподготовки. В то время мой оклад инженера 2-й категории был на 10 рублей меньше оклада машиниста - обходчика. После подготовки и сдачи всех экзаменов я написал заявление на машиниста-обходчика. Через не-

сколько месяцев меня отправили на подготовку для работы на ПН, затем на машиниста паровых турбин, где я и проработал около года. Параллельно проходил обучение на должность СИУТ и, в 1989 году, т.е. через два года, я уже работал на этом участке до 1995 года ВИАтом. Должен сказать, что в то время рост происходил быстрее, не было бюрократических проволочек, которые сейчас отнимают массу времени.

- И это несмотря на возраст? Вам ведь не было еще и 30 лет, а ответственность огромная?

- Топтунов встал к пульту, ему не было и 24-х. Кроме того, ставилась задача подготовки кадров, которые заменят тех специалистов-эксплуатационников, кто не согласится переезжать из Киева в Славутич.

С 1995 по 1997 продолжил путь уже начальником смены, заместитель начальника ТЦ по эксплуатации. К тому времени первый блок уже стоял, а цех был объединен (ТЦ-1 + ТЦ-2). Не теряя времени, я готовился к освоению работы на второй очереди.

В 1998 году процесс изменил свое направление с эксплуатации на снятие с эксплуатации и пришлось заниматься и этой работой. После окончательного останова станции, после реорганизации, последующих сокращений, цех уменьшился, поэтому должность зама по эксплуатации, ремонту и снятию с эксплуатации была одна, объединенная.

Естественно, объем работы был разнообразным, но специфика уже и не требовала определенных знаний, зато оставались высококлассные специалисты, знающие свое дело.

Затем образовался новый цех - ЦЭГКиВС, куда я плавно перешел на зам.начальника по эксплуатации и, в последующем, стал начальником.

- Престижна ли, на Ваш взгляд, профессия инженера? Что повлияло на Ваш выбор?

- Сложно сказать. В 10-м классе показалась интересной ядерная физика, поэтому после школы пытался поступить в Челябинский политехнический, не получилось. Потом был Обнинск.

- Могли бы сравнить молодых специалистов Вашего года, 25 лет назад, и сегодняшних, есть различия?

- Они разные. Все зависит от настроения конкретного человека, от того, готовил ли он себя к определенной стезе. А в наших условиях, к тому же, должна быть и многогранность.

Выбор у нас есть. Год-полтора назад у меня была задача набрать определенную группу и обучить, подготовить новую смену. Среди них часть ребят, которые выросли в профессии, продвинулись, а вместе с тем есть ребята, знания которые трудно оценить, а амбиции типа "почему я не инженер, а оператор или слесарь" присутствуют.

А сравнивать трудно уже сейчас. Много за эти годы накладывается, поправляется опытом. Жизнь - это постоянная учеба и, в любом случае, молодым специалистам советую все осваивать с азав.

Михаил Золотухин, руководитель проекта ПКОТРО ГУП СЭ

- Какой институт Вы закончили?

- Горьковский политех им. Жданова по специальности "Атомные электростанции"

- Как проходило Ваше распределение?

- Думаю, для всех прибывших сюда молодых специалистов, все было стандартно - каждый выпускник получал распределение либо по вызову, либо по тому, что он заработал во время учебы. У меня было два варианта - поехать на Запорожскую или на Хмельницкую АЭС. Собирался на ХАЭС, где были друзья, и которая была ближе по расположению. Но к моменту выпуска представители Министерства предложили вариант

Чернобыльской АЭС.

Давления не было. Открыто были предложены определенные условия, нам оставили право выбора. Мною выбор был сделан абсолютно сознательно, несмотря на то, что за год до окончания института я работал на ХАЭС и подготовил все документы для вызова туда на работу.

- И что так на вас повлияло?

- В первую очередь, предложенные условия. На ХАЭС возникали определенные сложности с квартирой, плюс заработная плата. Кроме того, понимая, куда едем, предполагали серьезное профессиональное отношение к аварии и к последующему восстановлению работы станции.

- То есть нормальный юношеский патриотизм?

- Не скажу, что именно патриотизм был основной движущей силой, но были и такие мысли. Мы прекрасно понимали, что здесь очень много работы. И не ошиблись. Но на станцию попали не сразу. В апреле 1987 года, после регистрации в отделе кадров, в Киеве, три месяца под руководством инструктора находились в УТЦ. Интересен тот факт, что одним из инструкторов был Константин Фащевский, который сегодня является моим непосредственным начальником. Многие советы, которые он давал в то время, - как вести себя и пр. - очень пригодились потом на практике.

- Помните ли вы свой первый рабочий день?

- Да, конечно. Запомнился первый день пребывания конкретно на промплощадке. Был июль 1987 года. Очень жарко. Получение спецодежды и переодевание. При входе на склад в АБК-2 я увидел надписи на стенах, оставленные ликвидаторами. Скажу Вам, впечатляло это сильно.

- Любопытно было видеть рядом четвертый блок?

- Не совсем так. За все время работы на ЧАЭС у меня не было желаний попасть туда и лично пройти по всем "горячим точкам". Интересно - да. Видел

это на фотографиях, слышал рассказы, достаточно хорошо ориентировался по экспликациям и прекрасно понимал, что ничего нового я там не увижу, а лишние риски совершенно ни к чему.

- На какую должность Вы были приняты вначале?

- На рабочую должность машиниста - обходчика турбинного оборудования 5 группы. Я понимал, что можно быть сразу принятым и на инженерную должность, но необходимо получить практические знания. У меня было несколько рабочих мест, прежде чем я попал на блочный щит. Начинать с машзала 3-го блока. В действительности, существовало разделение на первую и вторую очередь, что было обоснованно. Уровни загрязнения были довольно значительные. Для контроля реальной ситуации у нас были приборы ДП-5, и мы прекрасно знали все сами. К тому же полным ходом шли работы по дезактивации машзала, и было видно, что чем ближе к четвертому боку, тем "грязнее".

- Не было страха?

- Было ощущение негативного влияния на жизнь и здоровье. Постоянно приходилось носить защитный лепесток, несмотря на неудобства и жару. Те, кто проигнорировал это правило, позже пострадали. Страх как такового не было. Был очень большой объем работ, ведь перед нами стояла задача пуска третьего энергоблока, и к концу 1987 года она была выполнена.

Приходилось не просто учиться, но и работать в период стажировки, во время обучения.

После машзала следующим местом работы была БНС. Кроме обучения, мы восстановили необходимое для пуска блока оборудование, эксплуатировали его и одновременно готовили себе замену из числа рабочих.

- Как складывался Ваш трудовой путь на станции?

- Машинист-обходчик ТЦ-2, машинист БНС, деаэрационной этажерки на 3-м блоке, машинист по турбине, БЩУ. В 1989 году я уже самостоятельный СИУТ, в 1991 - начальник смены ТЦ, 1993 - 2000 (до расформирования) - цех наладки: руководитель группы, зам. начальника и начальник цеха. В 2001-м перешел на неожиданно очень интересную для себя работу с полным изменением специфики - строительство новых объектов инфраструктуры для снятия ЧАЭС с эксплуатации. Был назначен начальником отдела. После реорганизации 2006 года стал руководителем проекта строительства ПКОТРО во вновь созданной структуре ГУП СЭ. В перспективе очень интересная работа по новым проектам.

- Возвращаясь к 1987 году, Вы не жалеете о своем выборе, о том, что выбрали именно ЧАЭС, а не Хмельницкую станцию?

- Были и такие мысли. В тяжелые для ЧАЭС времена. Но, наверное, они выдались такими не только у нас здесь. Было желание уехать не только на ХАЭС, но и серьезные намерения перебраться в Россию. Например, перед закрытием станции, в 2000 году. Но все сложилось по-другому и я занялся совершенно новой деятельностью. Это компенсировало мне прекращение эксплуатационной работы.

- У Вас была возможность сравнить выпускников ВУЗов, молодых специалистов тех лет и сегодняшних. С профессиональной точки зрения, сейчас есть отличия?

- Многое зависит от желания каждого выйти на должный профессиональный уровень. Наш путь начинался с рабочих мест - так мы становились настоящими специалистами. Нам это было не зазорно. Все, кто участвовал в нашей подготовке, были интересными людьми, от которых можно было почерпнуть много нового. Сегодня приходят ребята с более низкой общей подготовкой, гораздо слабее как специалисты. Зато больше апломба и желания получать сразу все материальные блага. Имея на руках дипломы, многие уже считают себя готовыми специалистами, настаивают на этом. В целом, это неприятно.

- Не жалеете, что выбрали профессию инженера? Что она дала Вам в жизни?

- Во время учебы в институте мы получили очень серьезные общетехнические знания наряду с общим развитием. Книги, театры и прочее нам не чуждо так же, как и гуманитариям. Сейчас трудно сказать, почему я сделал этот выбор. Возможно, на это повлиял мой сосед, который к моменту окончания мною школы уже закончил Горьковский политех, физико-технический факультет, и работал в атомной энергетике. Мы с ним общались и, наверное, это в какой-то момент сыграло свою роль при выборе.

- Изменилось ли отношение к профессии инженера за прошедшие 25 лет в части престижности?

- Не могу сказать, что это было очень престижно тогда. В настоящее время статус инженера более высокий.

- Как Вы смирились потерей статуса специалиста занятого в производстве электроэнергии?

- Для меня было хорошим выходом из этой ситуации переход на работу по строительству новых объектов. Довелось переквалифицироваться и при этом узнать для себя много нового. Но для тех, кто работал дольше и знал

глубже генерацию, было тоскливо.

Алексей Торцев, заместитель начальника ОВН

- В 1982 году поступил в Белоярский техникум атомной энергетике, который закончил уже после службы в армии. На распределении выбрал Чернобыльскую станцию для работы, тем более, что дипломная работа была по эксплуатации РБМК-1000. На момент распределения после аварии на ЧАЭС прошел год, специальность моя была - реакторные установки, т.е. все так сложилось, что было принято реше-

ние ехать на Украину. Выбор был совершенно сознательным и самостоятельным.

- Не было препятствий со стороны родителей?

- Я уехал из дома в 1982 году за 3,5 тысячи километров, все решения принимал сам - где и как жить, где учиться.. Впрочем, все наше поколение тогда было самодостаточным. За два года до поступления на учебу я приезжал на Белоярскую, увидел станцию, свое будущее учебное заведение и тогда уже решил, что я буду там учиться.

- Что определило Ваш выбор стать инженером-энергетиком?

- Со времен БАМа у моих ровесников было желание делать что-то полезное, а атомная энергетика развивалась быстрыми темпами, была перспективнее той же легкой промышленности. В ней при-

существовали новые разработки, все было ново и интересно. На основании этого решение, кем быть, принял быстро. Учился с отличием, родители регулярно получали похвальные листы с места учебы (бывший техникум давно уже ВУЗ при БАЭС) Надо сказать, что преподаватели были замечательные и очень компетентные, знания давали качественные и твердые. Многие получили со временем ученую степень. Позже, лет через 15, продолжая учебу в университете, я пользовался всем, чему меня обучили в техникуме, на хорошем уровне и даже вызывал этим удивление преподавателей КПИ. Хочу сказать, что из моих однокурсников всего несколько человек работают на рабочих должностях, а остальные поднимались по ступенькам карьеры в соответствии со своими знаниями.

- Как встретила Вас ЧАЭС?

- ЧАЭС началась с отдела кадров в Киеве. Приняли сразу, просмотрев документы. Потом был Зеленый Мыс, знакомство с начальником РЦ-2 Верле Р.В., который и подписал заявление. Работу начал в должности оператора 6 разряда РЦ-2. Непосредственно перед началом работы в Киеве прошли курсы подготовки, инструктажи и т.д.

Первый день на промплощадке: долго простояли перед АБК-1, оформляя пропуск, затем по территории прошли до БК-2, получили инструктажи.

- Ваши впечатления? Хотелось ли увидеть 4-й блок?

- Предварительно нам показывали экспликации, РБМК был мне знаком по учебе, а географию станции я доучил. Наставником у меня был замечательный человек - Александр Лукич Кнышевич, очень много пояснял и рассказывал. Работали сначала вахтой, затем я уже трудился во 2-й смене.

Мне было 22 года.

- 22 года. Самая крупная в мире авария. Опасность. Вы, как атомщик, понимали, что это? Был ли страх?

- Были знания, из-за этого опасность уменьшалась.

Страшно тому, у кого нет хотя бы общих понятий о существующей опасности. Я уже решил, что работаю на Чернобыльской станции. Все было осознанно - шел работать на блок, участвовал в подготовке послеаварийного пуска первого блока. Обязанностей было много, в т.ч. готовили к пуску эксплуатационный персонал.

Параллельно с нами работали военнообязанные, которые проводили дезактивацию блока. Вот они действительно не представляли для себя реальной угрозы, лезли в места до 800 000 мР, откуда их приходилось силой выгонять.

- Прошло 25 лет. Можете сейчас, с высоты прожитых лет, оценить себя тогдашнего? Каким Вы, на Ваш взгляд, были тогда специалистом? Хотелось бы что-нибудь поменять в том, 22-х летнем?

- Нет, не стал бы ничего менять. Было желание быстро узнать то, что еще не знал, начиная от географии блока, быстро приступить к самостоятельной работе и показать себя действующим специалистом. Не было даже мысли где-то отсиживаться. Наоборот, хотелось спешить совершенствоваться и расти дальше.

Постоянно рядом были наставники, специалисты. Мой самый первый, Александр Лукич Кнышевич, оценивая нас спустя многие годы, говорил, что пришли смысленные, во все вникающие молодые специалисты и сравнивал нас с нынешними, которые, на его взгляд, в большинстве не понимают, зачем пришли и чего хотят достичь.

- Вы понимали свою цель в 1987 году, чего хотите в своей специальности добиться? Что двигало Вами как молодым специалистом?

- Сразу впечатлил мас-

штаб. Станция - гигант. Разве не хочется на этом гиганте работать и управлять процессами, оборудованием и т.д.? Насколько это интереснее, чем работа на мелком предприятии с несложными задачами? В период учебы мне пришлось пройти эксплуатационную практику на Балаковской и Белоярской АЭС, монтажную на Новоостровской ТЭЦ. Так что с объектами энергетики я был знаком. Например, на Балаковской во время практики в 1986 году нас определили операторами 4 группы в реакторный цех. Сначала нам выделили кабинеты, чтобы мы сидели и писали там свою дипломную работу, но мы не согласились с этим и попросили начальника отправить нас на действующий блок, хотели совершенствоваться по своей специальности. Блок как раз ушел на ремонт, и мы до его окончания работали в статусе стажеров, в т.ч. и в машзале. По окончании практики руководство написало благодарное за наш труд и любознательность, а в дальнейшем, после защиты, покупатели с Балаковской уговаривали нас приехать именно к ним. Предлагали хорошие перспективы, рабочие места, квартиры через полгода, но я выбрал Чернобыльскую... Кроме всего прочего, привлекала сама Украина. А когда пришел, поработал, то понял окончательно, что это мое место и никуда я с этой станции не уеду.

- Ваш трудовой путь?

- Оператор реакторного цеха, инженер, ведущий инженер, заместитель начальника, начальник отдела охраны труда и, сейчас, зам начальника ОВН по охране труда.

Оператором РЦ работал почти пять лет, по медицинским показаниям перешел в охрану труда. Работа хлопотная, не всегда адекватно оценивается персо-

налом. Можно даже сказать, что работа боевая. Не потому, конечно, что идут бои, а с точки зрения принятия решений, касающихся непосредственно персонала, их дальнейшей работы на станции.

- Что у Вас спрашивали, что Вы рассказывали знакомым о том периоде работы на Чернобыльской?

- О моей работе на ЧАЭС интересовались многие, даже моя первая учительница, встречая родителей, называла нас героями, а мы себя такими не считали - просто мы ответственно подошли к жизни, трудились, как могли.

- Помните ли вы быт 1987 года? Смены, Зеленый Мыс?

- Были смены - три дня в день, три дня в ночь. Поездки Зеленый Мыс - Киев. В Киеве жили в центре, на Лукьяновке. Заработная плата позволяла в межсменный период объездить половину Союза. Мы были молодыми, и заикленности только на работе не было, интересы были обширными - хотелось много и сразу.

- Когда Вы поняли, что это Ваше?

- Через несколько лет, когда нужно было принимать решение, некоторые мои однокурсники уехали на другие объекты, здесь осталась треть от приехавших, наверное, самых закаленных, тех, кто остался верен своей профессии.

- Что для Вас Чернобыльская АЭС через 25 лет?

- Жизнь - работа, люди, друзья, знакомые. Ощущение своей нужности, перспектив работать дальше. Совершенно нет желания уйти в кабинет "перебирать бумажки", наоборот, хочется быть в гуще дел, быть нужным и, главное, полезным.

Продолжение читайте в следующем номере

Цеховые терапевты: как, зачем и почему?

С 3 мая амбулаторно-поликлиническую помощь работникам Чернобыльской АЭС оказывают цеховые терапевты. За подробностями мы обратились к заместителю начальника СМСЧ-5 Владимиру Борисовичу Кулишу.

- Владимир Борисович, где и как проводится прием? Кого из терапевтов назначили цеховыми?

- С начала мая в здании реабилитационного центра сотрудников станции начали принимать цеховые терапевты. Это заведующая отделением профилактики Елена Михайловна Барабанова, заведующая терапевтическим отделением поликлиники Семак Любовь Степановна и семейный врач Киевской лаборатории Мороз Алена Михайловна. Прием проходит в три смены, с восьми утра до семи вечера. Подразделения распределены между терапевтами таким образом, чтобы у каждого врача было примерно одинаковое количество человек. Пациент должен обращаться к своему цеховому врачу для назначения планового лечения, для дальнейшего наблюдения. Да и результаты анализов будут приходить к вашему цеховому терапевту. Но, в экстренных случаях, можно обращаться к любому врачу, никто не откажет.

Карточки персонала, прошедшего в этом году медицинский осмотр, находятся в регистратуре рядом с кабинетом терапевта. Тем, кто в этом году еще не проходил медосмотр, карточку необходимо взять с собой. В дальнейшем обращаться для доврачебной помощи в здание старой поликлиники уже нет необходимости. Исключение составляют только случаи, когда работник обращается в субботу, когда цеховые терапевты не работают. В этот день карточка будет не нужна, вам выпишут вкладыш, который будет вклеен в вашу амбулаторную карту. Дальнейшее лечение такие работники будут проходить у цеховых тера-

певтов. Нужно отметить, что все цеховые терапевты имеют право выписывать больничные листы. До пяти дней больничные выдаются без врачебной комиссии, свыше пяти дней - ВК, но это все здесь на месте, никуда ходить не нужно. Да и диагностика, и консультации "узких" специалистов - все это на месте. Кстати, с введением цеховых терапевтов, нет необходимости при определенных заболеваниях сразу обращаться непосредственно к "узким" специалистам - терапевт вас осмотрит, назначит лечение, если нужно - выдаст направление на консультацию к "узкому" специалисту. И еще, теперь за справками на санаторно-курортное лечение работники станции могут обращаться тоже к своему терапевту, комиссия будет заседать по понедельникам, а обращаться за справками можно в любое время.

- Скажите, работники станции уже обращаются к цеховым терапевтам или по привычке идут к другим врачам?

- Обращения были даже в первый день, 3 мая. Пока заболевших немного, но по результатам медосмотра цеховые терапевты будут приглашать людей, чтобы назначить лечение, наблюдать, при необходимости проводить реабилитационные мероприятия. У меня ко всем работникам станции просьба: если у вас подошел срок какой-то прививки - не тяните, сходите сами в прививочный кабинет для вакцинации. На таком объекте, как станция, согласно нормативной документации, все должны быть привиты. Поэтому цеховые терапевты все равно будут отслеживать графики вакцинации и вызывать вас.

И еще, лица, которые записаны на реабилитацию в больницу МВД, за направлениями теперь должны обращаться к цеховому терапевту.

Я считаю, что все организовано очень хорошо. В разговорах с теми, кто уже посетил цеховых терапевтов, мы наблюдаем только положительные эмоции.

ЗАЯВА ПРО НАМІРИ

щодо проведення модернізації системи хімводоочищення виробничо-опалювальної котельні і реконструкції обладнання хімводоочищення та складу хімічних реагентів хімічного цеху на Чорнобильській АЕС

1. Інвестор (замовник) - Державне спеціалізоване підприємство "Чорнобильська АЕС" (ДСП ЧАЕС).

Поштова та електронна адреса: 07100, Україна, м. Славутич Київської обл., а/с 10, 11.

E-mail: kanc@chnpp.gov.ua.

2. Місце розташування майданчика (об'єкта) - виробничо-опалювальна котельня (ВОК), об'єднаний допоміжний корпус (ОДК) і склад хімічних реагентів (СХР) хімічного цеху розташовані на промисловому майданчику ДСП ЧАЕС в зоні відчуження Київської області.

3. Характеристика діяльності (об'єкта): об'єкт будівництва "ДСП ЧАЕС. Модернізація системи хімводоочищення ВОК і реконструкція обладнання ХВО та СХР хімічного цеху" призначений для забезпечення користувачів знесолоною водою високої якості в рамках зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС згідно з "Загальнодержавною програмою зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему", затвердженою Законом України від 15.01.2009 за № 886-VI.

Технічні і технологічні характеристики: В рамках робочого проекту передбачається модернізація системи хімводоочищення виробничо-опалювальної котельні і реконструкція обладнання хімводоочищення та складу хімічних реагентів хімічного цеху з заміною технологічного обладнання в існуючих будівлях. Заміна технологічного обладнання передбачає установку нового обладнання і використання існуючого, яке не змінює свого призначення. На складі хімічних реагентів хімічного цеху буде виконано монтаж нових ємностей, заміну існуючих насосів на нові, які виконують такі ж самі функції (приймання, зберігання і видачу користувачам хімреагентів); вузол нейтралізації скидних вод хімводоочищення, а також заходи з використанням вимірювальної техніки для контролю показників води.

Термін експлуатації - не менш 30

років.

4. Соціально-економічна необхідність планованої діяльності:

- у зв'язку з тим, що обсяг використання води складає приблизно 10 м³/год. і існуюча знесолоюча установка великої потужності (~200 м³/год) не розрахована на роботу з малою потужністю, що призводить до великих втрат води на виконання операцій з відмивання періодично працюючих іонообмінних фільтрів, необхідна модернізація системи ХВО ВОК;

- у зв'язку з тим, що значна частина обладнання фізично зношена і підлягає заміні, необхідна реконструкція обладнання ХВО та СХР хімічного цеху.

5. Потреба в ресурсах при будівництві і експлуатації:

Земельних: у межах складу солі ВОК, приміщень 116 і 104 ОДК, приміщень 14, 16, 19 СХР хімічного цеху ДСП ЧАЕС (договір оренди землі №1 від 20.12.2004 між ДСП ЧАЕС та ДД - АЗВ).

Сировинних:

- на період будівництва - сталь корозійностійка 0,8 тонн, бетон 75 м³;

- на період експлуатації - немає.

Енергетичних (паливо, електроенергія, тепло):

- на період будівництва - потужність тимчасових споживачів - 96,3 кВт, підключення в будівлі СХР до існуючих зборок 0,4 кВ №10506Н (для підключення баштового крана і переносних електроспоживачів), №10606Н (для підключення тимчасових споживачів);

- на період експлуатації - потужність споживачів в ОДК - 65,5 кВт, підключення до існуючих зборок 0,4 кВ №№ 10501Н, 10601Н, 10502Н, 10502Нб, 10501, 10601; потужність споживачів в СХР - 74 кВт, підключення до існуючих зборок 0,4 кВ №№ 10506Н, 10605Н.

Водних:

- на період будівництва - 20,04 л/сек (виробничі потреби і зовнішнє пожежогасіння), підключення до існуючої мережі виробничого і протипожежного

водопроводу до трубопроводу Ду-200 в будівлі ОДК (ряд Г, вісь 2);

- на період експлуатації - згідно з робочим проектом.

Трудових:

- на період будівництва - 20 чоловік в зміну (роботи будуть виконуватися в 1 зміну на протязі 3 місяців);

- на період експлуатації - 7 чоловік в зміну (в т.ч.: в ОДК - 1 чол., в СХР - 4 чол., на ВОК - 2 чол.).

6. Транспортне забезпечення (при будівництві й експлуатації): авто-транспорт та залізничний транспорт загального користування та об'єктовий.

7. Екологічні та інші обмеження планованої діяльності за варіантами: немає.

8. Необхідна еколого-інженерна підготовка і захист території за варіантами: не вимагається.

9. Можливі впливи планованої діяльності (при будівництві й експлуатації) на навколишнє середовище:

клімат і мікроклімат - вплив відсутній;

повітряне - вплив відсутній;

водне - вплив відсутній;

ґрунт - не очікується;

рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти - вплив відсутній;

навколишнє соціальне середовище (населення) - не впливає;

навколишнє техногенне середовище - на період експлуатації - вплив відсутній, на період будівництва - визначається при проектуванні.

10. Відходи виробництва і можливість їх повторного використання, утилізації, знешкодження або безпечного захоронення: в місцях тимчасового складування розміщуватимуть фрагменти демонтованого обладнання і утворене будівельне сміття. Частина, непридатна для подальшого використання за призначенням, у зв'язку з їх фізичним зношенням, незадовільним станом і у відношенні яких прийнято рішення про економічну недоцільність проведення ремонту, в залежності від рівня радіоактивного забруднення підлягають списанню в промислові тверді відходи, з подальшим

передаванням до пункту приймання та захоронення твердих нерадіоактивних побутових та промислових відходів на полігоні "Лельов" або списанню в радіоактивні відходи, з подальшим передаванням до пункту захоронення радіоактивних відходів (ПЗРВ) "Буряківка".

11. Обсяг виконання оцінки впливу на навколишнє середовище (ОВНС) - згідно з ДБН А.2.2-1-2003 (в скороченому обсязі).

12. Участь громадськості:

Вся діяльність буде здійснюватись на території ДСП ЧАЕС, в зоні відчуження, де населення не проживає відповідно до вимог Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи", № 796- XII від 28.02.1991.

Заяву про наміри, після погодження, оприлюднити, розташувати на

сайті Замовника www.chnpp.gov.ua і надрукувавши у газеті "Новини ЧАЕС".

Після завершення розроблення і погодження оцінки впливу на навколишнє середовище (ОВНС) Замовнику та Виконавцю, оформити Заяву про екологічні наслідки діяльності та оприлюднити її, розташувати на сайті Замовника www.chnpp.gov.ua і надрукувавши у газеті "Новини ЧАЕС".

ЗАЯВА

про екологічні наслідки щодо реалізації робочого проекту "ДСП ЧАЕС. Модернізація системи хімводоочищення ВОК і реконструкція обладнання ХВО та СХР хімічного цеху"

1. Інвестор (замовник) - Державне спеціалізоване підприємство "Чорнобильська АЕС" (ДСП ЧАЕС).

Поштова та електронна адреса: 07100, Україна, м. Славутич Київської обл., а/с 10, 11.

E-mail: kanc@chnpp.gov.ua.

2. Місце розташування майданчика (об'єкта) - виробничо-опалювальна котельня (ВОК), об'єднаний допоміжний корпус (ОДК) і склад хімічних реагентів (СХР) хімічного цеху розташовані на промисловому майданчику ДСП ЧАЕС в зоні відчуження Київської області.

3. Характеристика діяльності (об'єкта): об'єкт будівництва "ДСП ЧАЕС. Модернізація системи хімводоочищення ВОК і реконструкція обладнання ХВО та СХР хімічного цеху" призначений для забезпечення користувачів знесолоною водою високої якості в рамках зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС згідно з "Загальнодержавною програмою зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему", затвердженою Законом України від 15.01.2009 за № 886-VI.

Технічні і технологічні характеристики: В рамках робочого проекту передбачається модернізація системи хімводоочищення виробничо-опалювальної котельні і реконструкція обладнання хімводоочищення та складу хімічних реагентів хімічного цеху з заміною технологічного обладнання в існуючих будівлях. Заміна технологічного обладнання передбачає установку нового обладнання і використання існуючого, яке не змінює свого призначення. На складі хімічних реагентів хімічного цеху буде виконано монтаж нових ємностей, заміну існуючих насосів на

нові, які виконують такі ж самі функції (приймання, зберігання і видачу користувачам хімреагентів); вузол нейтралізації скидних вод хімводоочищення, а також заходи з використанням виміральної техніки для контролю показників води.

Термін експлуатації - не менш 30 років.

4. Фактори, які впливають чи можуть впливати на стан навколишнього природного середовища при здійсненні робочого проекту модернізації системи хімводоочищення ВОК і реконструкції обладнання ХВО та СХР хімічного цеху:

4.1. Джерела впливу на навколишнє середовище

Об'єкти, котрі будуть модернізовані та реконструйовані в рамках цього робочого проекту не вплинуть на навколишнє природне середовище.

При модернізації та реконструкції, а також експлуатації даних об'єктів не застосовуються хімічні речовини, які можуть впливати на навколишнє середовище та не буде теплових забруднень, недопустимих рівнів вібрації та шумів.

Модернізація та реконструкція, а також експлуатація даних об'єктів не впливає на інтенсивність сонячної радіації, на температуру, швидкість повітря, вологість, атмосферні інверсії, тривалість туманів та інші кліматичні характеристики. В зв'язку з цим, впливання на мікроклімат не розглядається.

4.2. Наслідки від впливу для навколишнього середовища

При виконанні запланованих робіт (модернізація та реконструкція об'єктів) не очікується додаткового впливу на атмосферу відносно досягнутого рівня забруднення повітряного середовища.

4.3. Наслідки впливу на водне

середовище

Реалізація робочого проекту дозволить на період підготовки до зняття ЧАЕС з експлуатації забезпечити користувачів знесолоною водою високої якості. Нейтралізовані стічні води при регенерації іонітних фільтрів будуть поступати в систему шламовидалення, яка не буде мати виходу в навколишнє водне середовище. В рамках цього робочого проекту не буде змінено гідрологічного режиму на прилеглий території і негативного впливу на водне середовище, в т.ч. на якість підземних вод, не прогнозується.

4.4. Наслідки впливу на ґрунт

В умовах, що склалися, в радіоактивне забруднення території навколо Чорнобильської АЕС основний вклад вносить забруднення, яке викликане аварією на 4 енергоблоці в 1986 році. За результатами спостережень на теперішній час радіаційна обстановка стабілізувалась і більшому ступені залежить від проведення активних будівельних робіт на території Чорнобильської АЕС, в т.ч. будівництва Нового Безпечного Конфайнмента.

Враховуючи значне забруднення території навколо Чорнобильської АЕС радіоактивними елементами, даним робочим проектом передбачається фрагменти демонтованого обладнання, непридатного для подальшого використання за призначенням, і утворене будівельне сміття передавати до пункту приймання та захоронення твердих нерадіоактивних побутових та промислових відходів на полігоні "Лельов" або до пункту захоронення радіоактивних відходів (ПЗРВ) "Буряківка". Додатковий вплив на ґрунт не прогнозується.

4.5. Наслідки впливу на рослинний і тваринний світ

Додатковий вплив на фауну і фло-

ру та заповідні об'єкти не прогноуються.

4.6. Наслідки впливу на техногенне середовище

Роботи з реконструкції, передбачені проектом, виконуються на території промайданчика ЧАЕС. На прилеглий до Чорнобильської АЕС території відсутні діючі об'єкти житлово-комунального та соціально-культурного призначення, а також пам'ятники архітектури, історії та культури, що охороняються державою. В зонах можливих впливів відсутні рекреаційні зони та культурні ландшафти.

При реалізації проекту не передбачається зміна джерел іонізуючого випромінювання, конструкцій і матеріалів захисту. Таким чином, додатковий вплив на техногенне середовище не прогноуюється.

4.7. Наслідки впливу на соціальну сферу

Оскільки територія належить до зони відчуження, де заборонено постійне проживання населення - фактор впливу на соціальну сферу відсутній.

4.8. Оцінка впливу при будівництві

В процесі виконання робіт з модернізації та реконструкції даних об'єктів передбачається утворення низькоактивних твердих радіоактивних відходів. Робочим проектом передбачається демонтаж радіоактивно-забрудненого обладнання/фрагментів обладнання. По узгодженню з Замовником, у відповідності з місцевими інструкціями та положеннями, передбачено передавання такого демонтованого обладнання, непридатного для подальшого використання за призначенням (у зв'язку з його фізичним зношенням, незадовільним станом і у відношенні якого прийнято рішення про економічну недоцільність проведення ремонту, в залежності від рівня радіоактивного забруднення), і утвореного будівельного сміття списанню в промислові тверді відходи, з подальшим передаванням до пункту приймання та захоронення твердих нерадіоактивних побутових та промислових відходів на полігоні "Лельов" або списанню в радіоактивні відходи, з подальшим передаванням до пункту захоронення радіоактивних відходів (ПЗРВ) "Буряківка".

5. Кількісні і якісні показники оцінки рівнів екологічного ризику

5.1. Оцінка екологічного ризику

Здійснення заходів по реалізації проектних рішень з реконструкції та

модернізації об'єктів в частині заміни технологічного обладнання, існуючих насосів на нові, монтажу нових ємностей безпосереднього впливу на навколишнє природне середовище не викличуть і можуть вважатися прийнятними.

5.2. Заходи, що гарантують здійснення діяльності у відповідності до екологічних стандартів та норм

5.2.1. Захисні заходи

При виконанні робіт по реалізації робочого проекту передбачаються наступні захисні заходи:

- дезактивація забрудненої техніки (при необхідності);

- санітарна обробка персоналу;

- огороження місць виконання робіт, в т.ч. робочих місць зварювальників;

- своєчасне видалення будівельних відходів, сміття;

- надійна ізоляція і захист проводів, підключених до зварювальних апаратів та зварювальних конструкцій;

- використання для енергопостачання зварювальних апаратів і освітлення робочих місць ізольованого гнучкого кабелю з індексом "НГ";

- використання інвентарних ловушок із зволеним піском при проведенні зварювальних робіт для улавлення іскри і збирання огарків електродів;

- відповідність силової та освітлювальної електропроводки, вимогам до постійних установок;

- оснащення вогнегасниками, які знаходяться в повній готовності, полотнищами з негорючої тканини, ящиками з піском, лопатами і баграми місць виконання робіт;

- забезпечення персоналу, що знаходиться в місцях виконання робіт, захисними касками та спецодягом;

- допуск до роботи з електроінструментом осіб, що пройшли навчання і перевірку знань інструкцій з охорони праці та які мають запис в посвідченні про перевірку знань і допуск до виконання робіт з застосуванням електроінструменту. Дані особи будуть мати групу II з електробезпеки;

- забезпечення робочих місць нормативним рівнем освітленості;

- захист зварювального обладнання від механічного пошкодження.

5.2.2. Охоронні заходи

Моніторинг навколишнього природного середовища, що здійснюється в рамках існуючої системи контролю на Чорнобильській АЕС. В склад радіаційно-екологічного моніторингу

входить:

- контроль потужності дози зовнішнього випромінювання;

- контроль за радіоактивним забрудненням атмосферного повітря;

- моніторинг радіоактивного забруднення поверхневих вод;

- моніторинг радіоактивного забруднення підземних вод.

Контроль рівня поверхневого забруднення транспортних засобів здійснюється переносними портативними радіометрами.

Контроль індивідуальних доз зовнішнього випромінювання персоналу будівельної організації здійснюється за допомогою прямопоказуючих індивідуальних термолюмінісцентних дозиметрів.

Контроль індивідуальних доз внутрішнього опромінення персоналу будівельної організації здійснюється в існуючих лабораторіях ДСП Чорнобильської АЕС.

Безпека персонала забезпечується реалізацією комплексу організаційних і технічних заходів, регламентованих нормативними документами з техніки безпеки.

6. Перелік залишкових впливів

На підставі розділу 5 даної Заяви, враховуючи специфіку модернізації, що передбачається і, приймаючи до уваги заходи, які забезпечують нормативний стан навколишнього середовища, можна зробити висновок, що залишковий вплив буде відсутній.

7. Обов'язки замовника по здійсненню проектних рішень

Виконуючи функції експлуатуючої організації, адміністрація і персонал ДСП ЧАЕС зобов'язується в повному об'ємі реалізувати всі технічні, організаційні, фінансові та інші рішення, передбачені зазначеним робочим проектом, а також протягом усього терміну експлуатації витримувати технологічний регламент, нести сировинні та матеріальні затрати по забезпеченню безпечної експлуатації і тим самим гарантувати виконання екологічних вимог. Штатним розкладом Чорнобильської АЕС будуть передбачені відповідні посадові особи, на яких буде покладена персональна відповідальність по забезпеченню належної експлуатації запроєктованого обладнання, яке дозволяє при одночасовому дотриманні діючих Правил з безпеки експлуатації, забезпечити в процесі наступної експлуатації такого обладнання і технологічних систем безпеки персоналу без шкоди його здоров'я і працездатності.

Сонячний і тепловий удар

З настанням літа люди часто під час роботи і відпочинку зазнають теплових та сонячних ударів. Іноді лише відсутність елементарних знань і навичок надання першої невідкладної допомоги в таких випадках призводить до тяжких і навіть летальних наслідків. Сонячний чи тепловий удар - важке ураження нервової системи і її найважливіших центрів довгастого мозку. Під впливом зовнішніх теплових факторів у постраждалого відбувається підвищення температури тіла, що супроводжується патологічними змінами. Температура тіла підтримується рівновагою між теплотворенням і тепловіддачею, а основні джерела теплотворення - м'язовою роботою і окисними процесами. Тепловіддача обумовлена потовиділенням, випромінюванням, теплопровідністю і конвекцією. При цьому теплотворення і тепловіддача регулюються теплорегуляційним центром головного мозку. Якщо людина тривалий час перебуває в приміщенні з високою температурою і вологістю, виконує важку фізичну роботу при високій температурі навколишнього середовища, або піддається тривалому впливу прямих сонячних променів на голову, або оголене тіло, то діяльність теплорегуляційного центру порушується. Тепловий удар розвивається, наприклад, при посиленій м'язовій роботі в щільному, особливо в шкіряному чи прогумованому, одязі.

Клінічні ознаки.

При тепловому ударі розвиваються значно швидше, ніж при сонячному. Підвищується температура тіла, з'являються остуда, розбитість, головний біль, запаморочення, почервоніння шкіри обличчя, різке прискорення пульсу і дихання, помітні втрата апетиту, нудота, значне потовиділення. Надалі самопочуття хворого може ще більш погіршитися. Температура тіла підвищується до 40°C, дихання часте і переривчасте, пульс частий, слабкого наповнення, можуть з'явитися судоми, порушується свідомість. При сонячному ударі аналогічна картина розвивається через кілька годин після опромінення.

Перша медична допомога до прибуття лікаря.

Потрібно негайно вивести постраждалого з зони високої температури і вологості. Укласти його в постіль, звільнити шию і груди від одягу, що стискає, дати випити холодної води, мінеральної води, квасу, морозиво і легку їжу. У важких випадках постраждалого варто помістити в прохолодний затінок, роздягнути, укласти на спину з піднятими кінцівками й опущеною головою, покласти холодні компреси на голову, шию, груди. Можна застосувати вологе обгортання, облили тіло холодною водою. Якщо хворий не дихає, необхідно провести штучне дихання. У важких випадках показана госпіталізація. Для профілактики перегріву при тривалому перебуванні на сонці необхідно захищатися від сонячних променів парасолею і носити головний убір світлого кольору. При роботі в приміщенні з високою температурою повітря і вологістю варто періодично робити перерви для охолодження.

**Начальник караула 2 ДПЧ Пашук С.С.
Відділ НПО ДСП "Чорнобильська АЕС"**

Новини ЧАЕС

Засновник - державне спеціалізоване підприємство "Чорнобильська АЕС"

Новини ЧАЭС

Над номером працювали:

Головний редактор Майя Руденко
Олена Семашко, Тетяна Агєєва
Вадим Любивий, Євген Перін
Тел.: 2- 59 -02, 2-57-46
E-mail: ipo_3@chnpp.gov.ua

Газета заснована у 1995 році.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Кі №830 від 11 листопада 2004 року